

Serbisch

Експер-Тим

Експер-Тим и
облак из боце

Експер-Тим епизода 3

Пре него што крeнемо...

Савети за учитељице и учитеље	3
Експер-Тим	5
Постани и ти део Експер-Тима!	6
(Лични профил за ученице и ученике)	

Сада ћемо бити креативни!

1 Експер-Тим и облак из боце.	7
(Текст за самостално читање за децу)	
2 Експеримент	8
3 Истражено!	11
(Текст за самостално читање за децу)	
4 Путовање једне капљице воде	15
(Додатни материјал – Информативни текст)	

IMPRESSUM

Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum (Hrsg.). (2026). *Das Tüftel-Team Episode 3*. ÖSZ.

Idee, Konzeption und Umsetzung:

Nicole Pirker-Szalai (ÖSZ), Karin Weitzer (ÖSZ)
Wir danken Stefan Kettler, Heike Pirker und Ursula Semlitsch für ihr Feedback.

Übersetzung:

Nariman Ayyash (Arabisch), Sabri Özmen (Türkisch), Jelena Petrović (Bosnisch, Kroatisch, Serbisch), ASI GmbH (Arabisch, Türkisch)

Lektorat:

ASI GmbH (Arabisch, Türkisch), Jelena Petrović (Bosnisch, Kroatisch, Serbisch), textfilter – Elke Zöbl-Ewald (Deutsch)

Design und Layout:

Max Werschitz, Kontraproduktion
Gruber & Werschitz OG

Illustrationen:

Eric Chen

Medieninhaber und Herausgeber:

Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum
Hans-Sachs-Gasse 3/I, 8010 Graz
+43 316 824150, office@oesz.at
www.oesz.at

Im Auftrag des

Bundesministeriums für Bildung
Minoritenplatz 5, 1010 Wien
www.bmb.gv.at

Alle Rechte vorbehalten. © Österreichisches
Sprachen-Kompetenz-Zentrum, Graz 2026.

Sämtliche Verwendungen von generativen KI-Tools werden direkt im Text oder an einer anderen geeigneten Stelle gekennzeichnet. Die Auswahl, Übernahme, Kennzeichnung und sämtliche Ergebnisse des von den Autorinnen und Autoren verwendeten KI-generierten Outputs verantworten die Autorinnen und Autoren vollumfänglich selbst.

Diese Publikation steht auf www.oesz.at und www.schule-mehrsprachig.at zum Download zur Verfügung.

Tipps für Lehrpersonen

Ziele

- ein Experiment gemäß der Anleitung durchführen und eigene Beobachtungen festhalten
- bildungssprachliche Begriffe zum Thema Wasserkreislauf kennenlernen

Sprachliche Kompetenzen (Lehrplan Erstsprachenunterricht)

Hören	• die Hauptaussagen aus standardsprachlich verfassten Medienbeiträgen zu vertrauten Alltags- und Sachthemen verstehen, wenn klar und deutlich gesprochen wird
Sprechen	• Erfahrungen, Sachverhalte und Ereignisse in einfachen zusammenhängenden Sätzen und bei Bedarf chronologisch beschreiben
Lesen	• kurzen authentischen Texten zu vertrauten Alltags- und Sachthemen sowie literarischen Texten Informationen entnehmen
Schreiben	• kurze Sachtexte zu konkreten Themen ihrer Lebenswelt verfassen und bei Bedarf bereitgestellte sprachliche Scaffolds nutzen

Fachliche Kompetenzen (Kompetenzraster Sachunterricht)

Naturwissenschaftlicher Kompetenzbereich

- verschiedene Naturereignisse und Wetterphänomene wahrnehmen, spüren, benennen und beschreiben (Schulstufe 3, Kompetenzniveau 1)
- Kreisläufe der Natur (Wasserkreislauf) beschreiben (Schulstufe 3, Kompetenzniveau 2)

Hinweise zur Durchführung

Die Episode besteht aus vier Teilen:

1. Vorlesetext für Lehrpersonen
2. Experiment mit Versuchsprotokoll
3. Lesetext für Kinder
4. Sachtext (Zusatzmaterial)

Bevor es losgeht

- Besprechen Sie mit den Kindern den Titel „Експер-Тим“. Was stellen sich die Kinder darunter vor?
- Mithilfe der **Steckbriefe** lernen die Kinder das Eksper-Tim kennen. Anschließend können sie einen eigenen Steckbrief ausfüllen und selbst Teil des Teams werden.

1. Vorlesetext für Lehrpersonen

Lesen Sie die Geschichte vor oder nutzen Sie alternativ die Audioversion.

2. Experiment und Versuchsprotokoll

Besprechen Sie vorab das Versuchsprotokoll und zentrale Fachbegriffe (z. B. Vermutung, Experiment, Ergebnis). Erinnern Sie die Kinder daran, ihre Vermutungen (Nr. 1 im Versuchsprotokoll) vor der Durchführung des Experiments aufzuschreiben. Nach dem Einwerfen des Zündholzes die Flasche schnell zusammendrücken. Bei Verzögerung (z. B. weil die Kinder zwischenzeitlich die Vermutung formulieren) kurz vorher ein zweites Zündholz hineinwerfen.

In diesem Experiment wird ein brennendes Zündholz verwendet. Führen Sie das Experiment auf einer **nicht brennbaren Unterlage** durch. Das Zündholz darf nur von einer erwachsenen Person angezündet werden. Beachten Sie außerdem die **Brandschutzordnung Ihrer Schule**.

Differenzierungsmöglichkeiten

- Vermutung und Ergebnis können schriftlich oder zeichnerisch festgehalten werden.

3. Lesetext für Kinder

Besprechen Sie zur Vorentlastung Wörter, die den Kindern unbekannt sein könnten.

Differenzierungsmöglichkeiten

- Sollte der Text für einzelne oder alle Kinder noch herausfordernd sein, können Lesepartner:innenschaften gebildet werden, in denen ein lesestärkeres Kind einem anderen vorliest. Alternativ könne Sie den Text auch der ganzen Gruppe vorlesen.
- Zur Unterstützung stehen Textbausteine, Bilder und ein Glossar zur Verfügung.

4. Sachtext (Zusatzmaterial)

Der Sachtext bietet vertiefende Informationen zum Thema **Wasserkreislauf**. Er enthält einen erweiterten Fachwortschatz und ist inhaltlich anspruchsvoller gestaltet.

Differenzierungsmöglichkeiten

- **Gruppenpuzzle:** Teilen Sie den Sachtext in vier kurze Abschnitte. Jedes Kind liest einen Abschnitt. Anschließend arbeiten die Kinder in Gruppen, in denen alle Textteile vertreten sind, und erklären sich gegenseitig die Inhalte.

Die Texte sind auf **Arabisch, Bosnisch, Kroatisch, Serbisch** und **Türkisch** verfügbar und wurden speziell für den Erstsprachenunterricht entwickelt. Die Texte auf Bosnisch, Kroatisch und Serbisch (Latein und Kyrillisch), können im Sinne eines binnendifferenzierten Unterrichts beliebig miteinander kombiniert werden.

Zudem sind alle Episoden auch auf Deutsch downloadbar. So kann die Geschichte parallel zum Erstsprachenunterricht auch z. B. im Deutsch- oder Sachunterricht bearbeitet werden.

Alle Versionen und weitere Tipps finden Sie auf
> www.schule-mehrsprachig.at/tueftel-team.

Ihr Feedback ist uns wichtig.
Hier geht's zum > **Feedbackbogen**.

Лејла

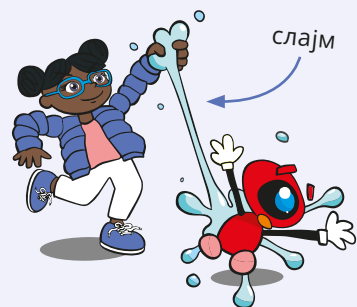
Доб: 10 година

Моје врлине: Волим експерименте и могу да направим најбољи слајм на свету.

Шта волим: кишовито време

Шта не волим: Када морам да поспремам своју собу.

Посао из снова: позната ауторка књиге „101 слајм“

Таро

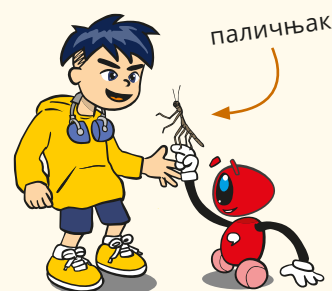
Доб: 9 година

Моје врлине: Знам све називе инсеката на немачком, јапанском и латинском језику.

Шта волим: паличњаке (Имам три код куће.)

Шта не волим: Кад људи задиркују животиње.

Посао из снова: зоолог у прашуми

Дина

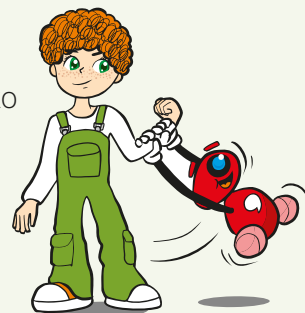
Доб: 9 година

Моје врлине: Ја сам атлетски грађена и могу посебно високо да скачем. Волим да играм кошарку и да плешем хип-хоп.

Шта волим: Књиге и видеа о свемиру.

Шта не волим: Када морам да мирујем.

Посао из снова: астронауткиња

Туффи

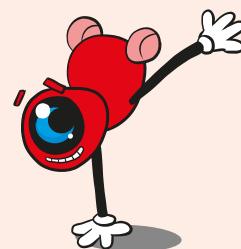
Доб: 4 године

Моје врлине: Говорим 111 језика.

Шта волим: Посебно дуге речи. Шта је реч дужа, то је слађа - мљац!

Шта не волим: Жвакаће гуме на улици – бљак! Једном су ми се залепиле за точак.

Посао из снова: први роботски учитељ

Име:

 Доб:

 Моје врлине:

 Шта волим:

 Шта не волим:

 Посао из снова:

Експер-Тим и облак из боце

„Доста математике за данас“. Госпођа Функел затвори уџбеник из математике једним замахом. „За један сат почиње истраживачко такмичење. Сада имате времена да припремите своје експерименте.“

Разред 4б кличе од веселја. Коначно је дошао тај велики дан! Већ недељама деца припремају своје експерименте за такмичење. Ове године сва деца у школи истражују тему климе.

Тим са најбољим експериментом добија нове спортске справе за цели разред и може да проведе један дан у „лабораторију“. Тако се назива канцеларија госпође Лупенблик, директорке школе. Уместо досадне папирологије тамо има свега шта треба за баш супер експерименте. Наводно су прошлогодишње победнице са госпођом Лупенблик изградиле ракету која је пројурила кроз целу школу.

Експер-Тим креће према школској кухињи. У замрзивачу фрижидера стоји њихов експеримент: големи блок леда. Деца су недељама радила на њему. Сваки су дан замрзавала зделе са водом. Затим су вадиле ледене блокове и спајала их с мало воде. Тако је блок леда стално растао, све док није постао велик као Туффи.

Дина је сигурна: „Наш блок леда ће да победи!“ Туффи седи на њезину рамену и клима главом.

„Надам се! То је било баш пуно посла!“, каже Лејла.

„Прсти су ми већ били скроз утрнули јер смо толико пута дирали лед“, каже Таро.

Деца отварају врата школске кухиње. Тамо стоји фрижидер са блоком леда.

Но шта је то?

„О не“, виче Дина. Она се тако нагло заустави да Туффи падне са њезина рамена. Врата замрзивача су отворена!

„Наш лепо блок леда!“, виче Таро. Од блока је остала само велика локва на поду. Отопио се.

„За сат почиње такмичење!“, кука Лејла. „Нема шансе да сад успемо да направимо нови блок леда.“

„То је то. Готови смо.“ Таро љутито лупи ногом о под. „Како да у тако кратком времену направимо нови експеримент?“

Но Лејли пада нешто на ум: „Имам једну идеју!“

> YouTube

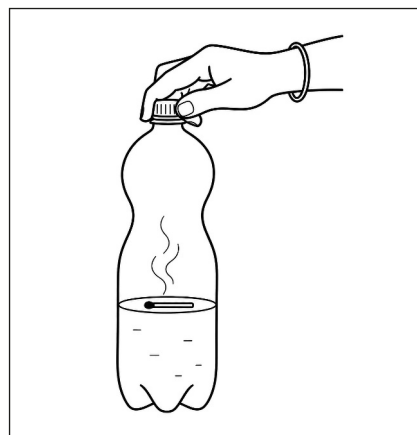
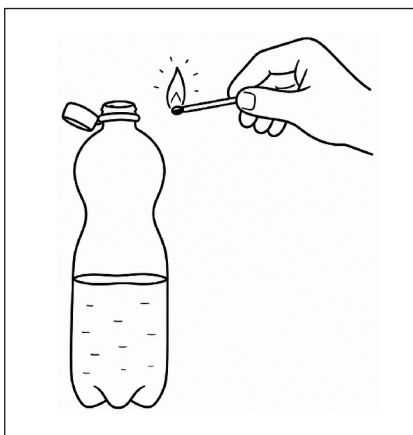
Експеримент

Направи тајни **експеримент** са Експер-Тимом! За то требаш:

- провидну пластичну боцу са навојним чепом
- воду
- **шибицу**
- једну одраслу особу

Почнимо:

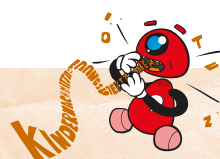
1. Напуни пластичну боцу напола водом.
2. Позови одраслу особу.
3. Одрасла особа пали шибичу.
4. Одрасла особа ставља шибичу у боцу.
5. Брзо заврни боцу.

ТУФФИЈЕВА КУТИЈА РЕЧИ

Експеримент: Тест који радиш кад желиш нешто да откријеш.

Шибича: Мали комад дрва којим се може запалити ватра.

Име: _____

Дневник експеримента

Шта се догађа, кад стиснеш боцу и онда је поново пустиш?

1 Хипотеза

Шта мислиш шта ће да се деси? Напиши или нацртај.

Ове речи ти могу помоћи:

Верујем да ће (се)

Мислим да ће (се)

Можда ће (се)

боца

шибица

вода

ваздух

угасити.

покварити.

пушити.

горити.

експлодирати.

Име: _____

2 Експеримент

1. Стисни боцу чврсто обема рукама.
2. Пусти боцу.

3 Резултат

Шта се догађа? Напиши или нацртај.

Ове речи ти могу помоћи: _____

Шибица

дими.
се гаси.

У боци

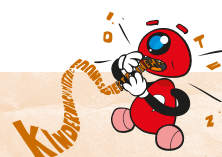
видим

настаје
се појављује

дим.

магла/маглу.
облак.

ТУФФИЈЕВА КУТИЈА РЕЧИ

Дневник експеримента: Овдје записујеш све о свом експерименту. Тако други касније могу да прочитају шта си радио/радила.

Хипотеза: Смислаш одговор на питање, пре него што покушаш да provedеш експеримент.

Експлодирати: пукнути. При томе делови често одлете.

Резултат: То је оно шта током експеримента откријеш.

Настаје/Настајати: Нешто прво није ту – а онда се одједном појави.

Појављује се/Појављати се: Нешто може одједном да се види.

Истражено!

Такмичење почиње.

„Сада ће нам Експер-Тим показати блок леда“, каже госпођа Функел.

Први корак – вода

Лејла пуни пластичну боцу напола водом. „Облак **се састоји** од много малих капљица воде“, објашњава она.

Други корак – ситне честице

Дина каже: „Капљице воде морају да се ухвате са врло **ситне честице**. У диму **шибице** налазе се такве честице. Зато морамо да запалимо шибницу.“

Деца за то потраже помоћ од госпође Функел. Она запали шибницу и баци је у боцу. Таро брзо заврне чеп.

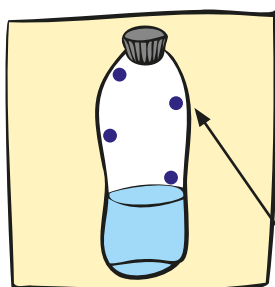
Име: _____

Трећи корак – трик са хладним ваздухом

„А сада следи трик“, каже Таро. „Кад стиснемо боцу, ситне честице ваздуха морају да се збију једна уз другу. Због тога се ваздух загревава. Настаје **водена пара**.“

Водена пара

Капљице воде

„Кад пустимо боцу, ваздух има опет више места. Постаје хладнији“, објашњава Лејла даље. „Водена пара се хлади. Из водене паре настају ситне капљице воде.“

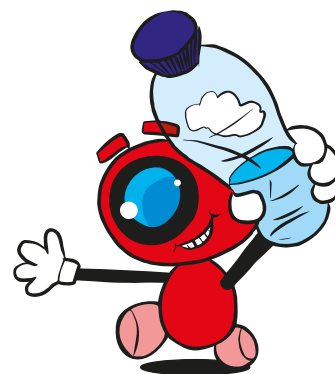
Четврти корак – облак

„Капљице воде се држе за честице из дима. А што из тога настаје?“, пита Дина.

Туффи пушта боцу.

„Облак!“, сви зачуђено повикну. У боци лебди **облак**.

Сви аплаудирају. Експер-Тим се наклони. Затим други тимови показују своје експерименте.

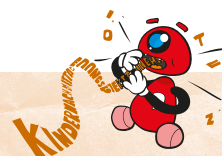

На крају директорка Лупенблик говори: „Данас смо видели предивне експерименте. Тим са најбољим експериментом је: Експер-Тим!“

„Јупи!“, сва деца аплаудирају, а Туффи скаче од радости.
Прави успех за Експер-Тим!

ТУФФИЈЕВА КУТИЈА РЕЧИ.....

Честице: Врло ситни делови од којих је све састављено (напр. вода, наше тело). Не можемо да видмо те честице јер су толико мале.

Влажно: мало мокро

Састоји се од: Нешто има одређене делове.

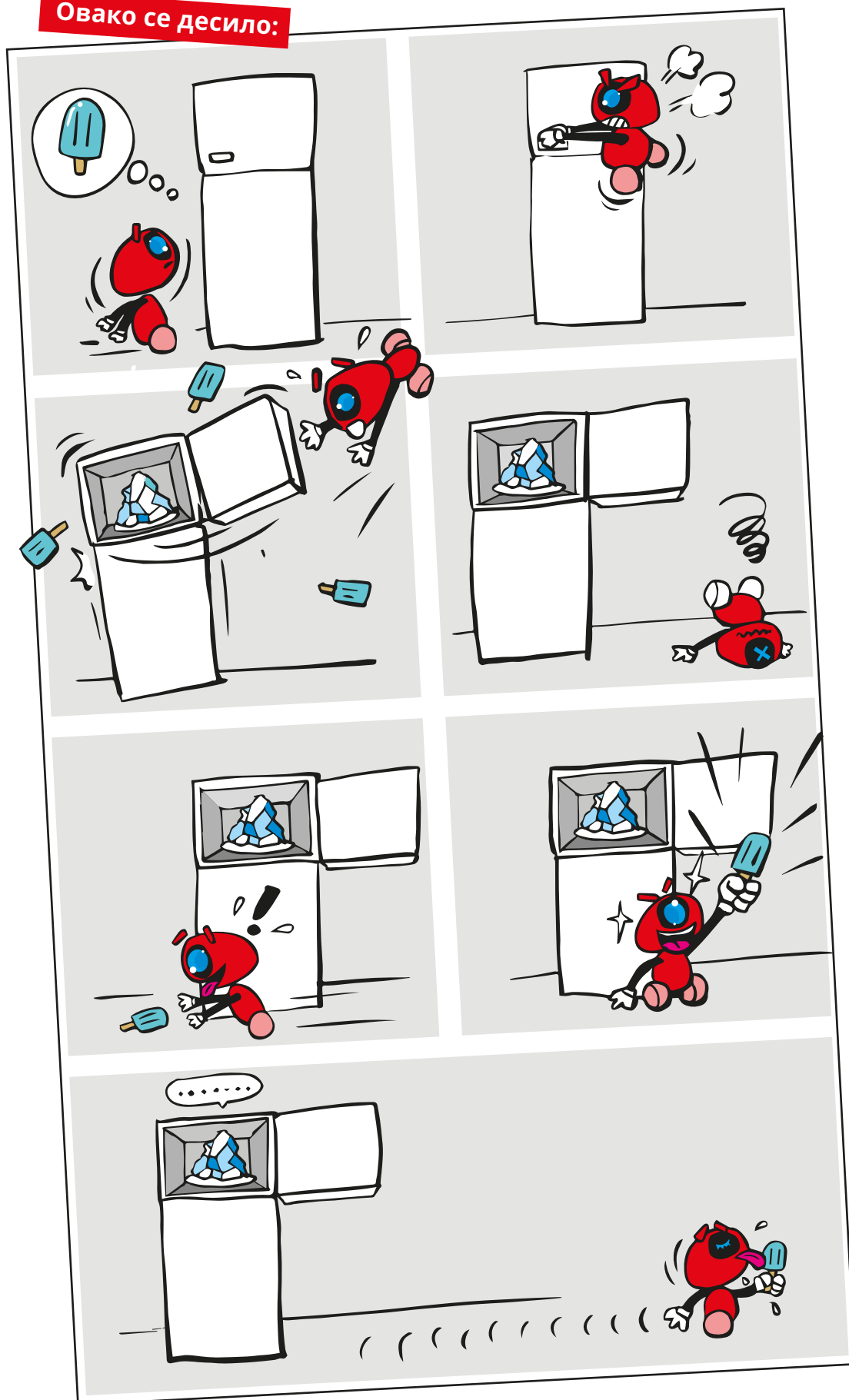
Шибица: Мали комадић дрва од којег се може да прави ватра.

Водена пара: Кад се вода јако загреје, претвара се у водену пару. Пара се диже у ваздух.

Лебди//Лебдети: бити у ваздуху, без падања на под

Хлади се/Хладити се: Нешто опет постаје хладно.

Овако се десило:

Путовање једне капљице воде

Јеси ли се питао/питала одакле долази киша? Или зашто постоје облаци?

Вода на нашој земљи је увек у покрету. Она путује. То путовање се назива **водни циклус**.

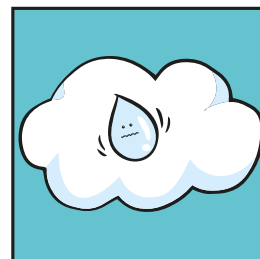
Сунце помаже води

Сунце загревава море, језера и реке. Вода постаје топлија и као водена пара се диже у ваздух. То се зове **испаривање**.

Настаје облак

Више горе на небу ваздух је хладнији. Како ваздух постаје све хладнији, **водена пара** се поново претвара у ситне капљице воде. То се зове **кондензација**. Капљице воде се хватају за ситне честице у ваздуху. То може бити, на пример, прашина. Тако настаје облак.

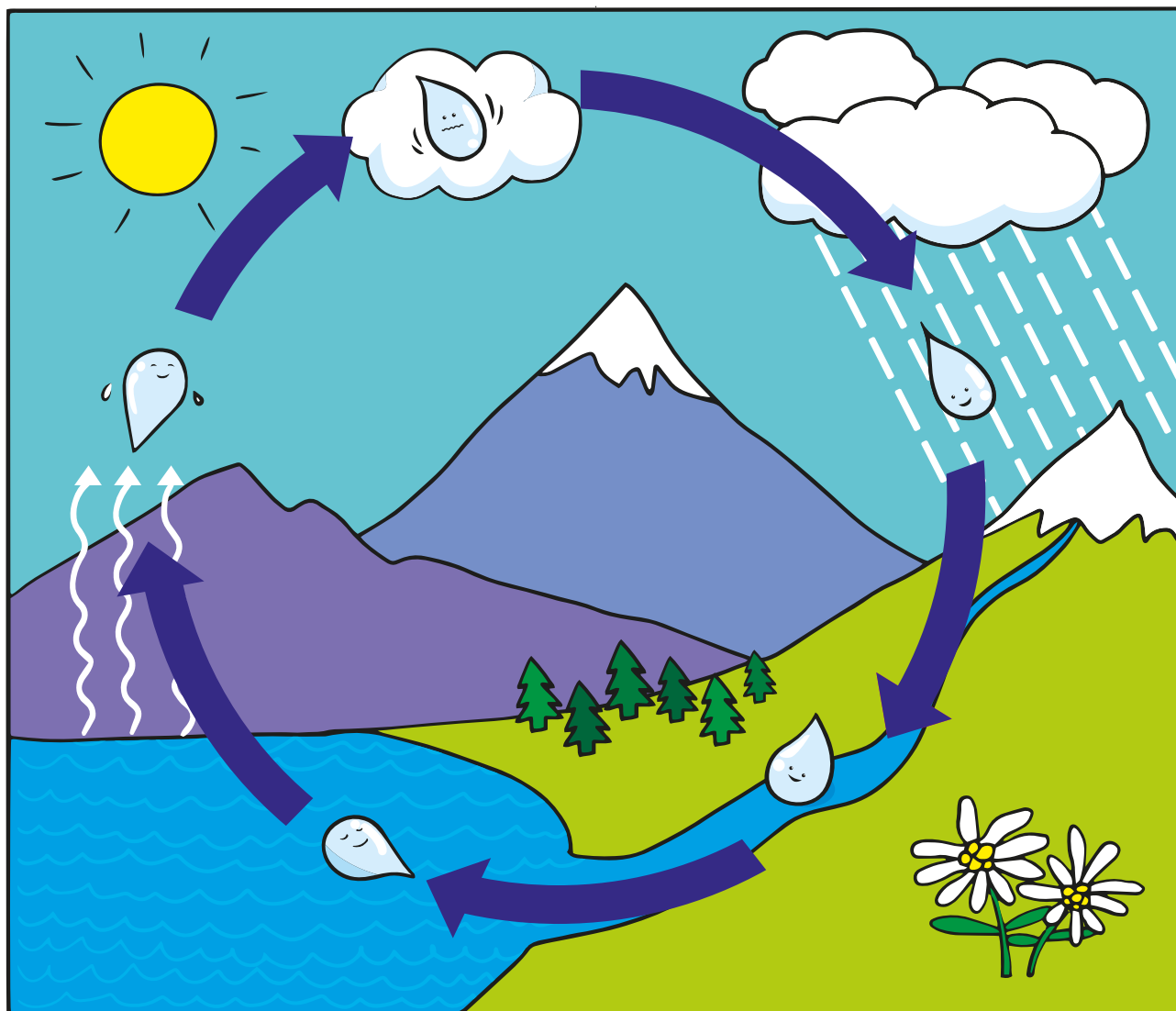
Пада киша, снег или град

Облак постаје све тежи. У једном тренутку у облаку се накупи толико воде да је више не може да задржи. Тада капљице поново падају на земљу те пада киша. Ако је јако хладно, вода пада као снег или град.

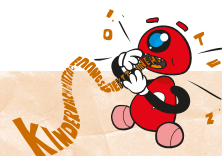

Поново на земљи

Киша, град или снег падају у море, језера или реке. Онда водни циклус почиње изнова.

ТУФФИЈЕВА КУТИЈА РЕЧИ.....

Водни циклус: путовање воде на земљи

Испаривање (испарати): Вода се претвара у пару и диже се у ваздух.

Кондензација/Кондензирати се: Водена пара се претвара у ситне честице воде.

Водена пара: Кад се вода јако загреје, претвара се у водену пару. Пара се диже у ваздух.